

(המשך ממדור 7)

סכנות, ופיג' לא הואשמה במתן שוחד, אך סכום זה היקנה לפיג' את הזכות להפעיל ולשרת מטוסים שהיו בשרות מישטרו של אידי אמין. בעיקבות ההודאה באשמה מצד פיג' השלים משרד-המיוחד פטים חקירה מטעם הבריחה-המושבית הי גדולה, כאשר לעיסקי הסחר של החברה מעבר לים, ובאשר לאספקת מטוסי גולד פטורים 2 ושוחד לפקיד מדינה זרה בקשר עם עסקות אלה.

„קדילאק”

לאידי אמין



פיג' נתיבי-אוויר נוסדה בי 1939 על-ידי גיימס פי וילמוט ושותפו אלמר פיג', טייס במיקצועו. וילמוט נולד בבוסטון, למישפחה של מהגרים איריים עניים, הפך עסקן במיפלגה הי דמוקרטית, ושימש בשורה של משרות ממשלתיות קודם שייסד את פיג' נתיבי-אוויר. לחברה החדשה הוענק תיכונות ממשלתי, לאמן טייסים למען המלכתי לאימון טייסים-אזרחיים, גם בשנים שלאחר מכן ידע וילמוט את דרכי הגישה להשגת תיכונות ממשלתיים. פיג' נתיבי-אוויר זכה חברת וילמוט, חברת-ביניה ברוצ'סטר שבמדינת ניו-יורק, שנוסדה על-ידי וילמוט ועתה היא במעלות בננו, תומס, השיגו תיכונות עם הממשלה הפדרלית בערך של יותר מ-100 מיליון דולר, עם לקוחותיהן של שתי החברות נמנים חיל-האוויר, חיל-ההנדסה, מינהל-השרות-הכללי ומישרד-ההגנה.

בתביעתה מחודש אפריל 1978, האשימה המחלקה-לכספים-ובטיחותנות את פיג' ואת מנהלה הכלכליים בתשלומי שוחד ובהעברת ברות מטבע בלתי-חוקיות בסך שניים וחצי מיליון דולר ויותר לממשלות זרות, כדי לקדם את מכירות המטוסים שלהם במדינות אלה. פיג' ומנהלה הואשמו גם בכך שמכרו סחורות ושירותים בסך 15 מיליון דולר ויותר למישטרו של אידי אמין באוגנדה, בלי לגלות לבעלי המניות של החברה כי הדבר נעשה, כפי שדורש החוק. אחד התשלומים הלא-חוקיים היה קדילאק אלדוראדו שניתן במתנה לאידי אמין עצמו. בהצהרות שנחננו למחלקה לכספים-ובטיחותנות טענו מנהלי פיג' כי אין קשר בין הקדילאק ובין קשריהם הי עסקיים עם אוגנדה. בחקירתו הכחיש דובר מטעם חברת פיג' כי הקדילאק ניתן

במרצת כל התקופה שבה היו לה עסקים עם אידי אמין, קיימה פיג' קופת מזומנים ובה 600 אלף דולר, שלא נרשמו בספריה, „ביגלל חוסר-הביטחון הכרוך בי עסקים עם אוגנדה.” רואי-החשבון של פיג' קראו לקופה זו „העתודות של אבא-דאדא הגדול.”

צ'רלס האגר, מי שהיה סגן-נשיא בחברת פיג', היה האיש המקורב ביותר לאמין בחברה. פעם אחת כינה אמין את האגר „קונסול כבוד של אוגנדה.” אך יתכן שיחסיו של האגר עם אמין הרחיקו לכת מעבר ליחסי מיסחר וידידות, כאשר נשאל בהעידו תחת שבועה אם העביר איפעם מידע לסייאי, סירב האגר להשיב. על כך מורים רישומי בית-הדין פט.

בסך הכל מכרו פיג' והחברת וילמוט סחורות ושירותים בערך של 22 מיליון דולר ויותר לדיקטטור האוגנדי, ובכלל זה שני מטוסים, אחד מהם גולפסטריס 2 השני לוקהיד אל-30. פיג' גם סיפק ציוד-התעופה וטייסים למטוסים הללו, ובי 1975 מכרה החברה לאמין צורכי-רפואה בערך של מיליון וחצי דולר.

פרקליטה של חברת פיג', עורכדין ושינגטוני בשם יהודה בסט, שיגר בסוף שנת 1979 צווי הבאה לסייאי ולמישרד-החוץ, בתביעה להמציא לבית-הדין את כל התיקים הממשלתיים המתייחסים לפיג' נתיבי-אוויר ולעלילות השוחד שלה בארצות זרות. פקיד המחלקה-לכספים ולבטיחות התחילו את ניהול המשא והמתן עם בסט ליישוב התביעה מייד אחרי שיגור צווי ההבאה הללו.

תיקי בית-הדין מורים גם שלהנס זיגלר, נשיאה של חברת התעופה צימקס, שולמה מעלה על-ידי פיג' נתיבי-אוויר, בעיקבות מכירתו של מטוס הגולפסטריס 2 הראשון לאמין. בשנת 1978 ניהו מקורות ישראליים את זיגלר כנאחד מוותיקי הי מוסד, אשר פרש ממנו 15 שנים קודם לכן. צימקס גם מכרה ואיישה מטוסים למען כמה מההיגים ערביים, אשר לא ידעו על הקשרים שבין החברה ובין סוכי נותריה-הישראלית.

מטוס-הריגול

של אייזנברג



אין מין פיתח תשוקה למטוס-סילון פרטי אחרי שטס במטוס הגולפסטריס

צימקס לאמין מטוס מדגם בואינג 707, והחכירה לו מטוס נוסף מדגם זה בי 1976. כפי שעשתה לבגי קדאפי, גם במיקרה זה סיפקה צימקס ציוד-התעופה שריגלו אחרי אמין ואספו מידע מודיעיני כאשר נחת מטוסו בלבוב. על-פי תיקי מועצת התעופה האזרחית, השיגה חברת צימקס את הבואינג אשר מכרה לאמין מן החברה לשירותים וסחר אווירי (אטאסקו) שמרכזה בתל-אביב. נשיא חברת אטאסקו הוא שאול אייזנברג, איל-מכרות-זכוכית ישראלי, שהרוויח מיליוני דולרים ממכירת תשלומות תעשייתיות לעולם השלישי. לי אייזנברג יש קשרים הדוקים עם כמה ישראלים רמימעלה, כאשר נישאה אחותו, אליס, בי 1969, כך מדווח הגרוולס פוטט, נמצאו בין האזרחים במסיבת החתונה גולדה מאיר, שימעון פרס, חיים הרצוג, יצחק רבין ושני חברי-ממשלה, אטאסקו נוסדה בי 1971 על-ידי כמה מנהלים של התעשייה האווירית בישראל, שבעליה הוא מישרד-הביטחון הישראלי. לאחר מכן נמיכרה החברה לאייזנברג.

בי 1977 החכירה צימקס מטוס בואינג 707 שני לאידי אמין במיסגרת עיסקה מסור' בבט, אשר בה מכרה תחילה אטאסקו את המטוס לחברה בשם רונאיר הרשומה בי ניו-יורק, לפי תיקי מגאל התעופה האזרחית, החכירה רונאיר בשלב זה את המטוס לצימקס, אשר בתורה החכירה אותו לנתיבי-האוויר של אוגנדה. בדו"ח של מינהל התעופה האזרחית מהי 23 במאי 1977 נאמר: „במרצת תקופת ההחכרה הוסכם שעבודות התחזוקה של המטוס יבוצעו על-ידי פאן-אמריקאן, אשר חתמה על חוזה בריחוקף עם צימקס. על-פי חוזה מתייב זה, תספק פאן-אמריקאן כותאדם וחלי פים... צוותי-האוויר וספקי בתוקף חוזה נפרד בין חברת צימקס ובין חברת אבטק בע"מ מברלינגיים, קליפורניה.” (דוברים של שתי החברות הללו, פאן-אמריקאן ואבטק, אמרו כי לא ידעו בפעולות ריגול בוצעו על-ידי הצוותים שסופקו על-ידם). מטוסי ה-707 נטלו לעתים תכופות סיור צבאי ומפעלים יקרים מנמלי-התעופה סניר דארד באסק שבאנגליה. לעתים קרובות פיקח על הטענת הציוד פרנק טרפיל, אשר בחודש אוגוסט 1977 חתם עם מישטרו של אמין על חוזה להספקת נשק, תומרי נסך ואמצעי-בקר אלקטרוניים בערך של 3.2 מיליון דולר.

אף שאין עדות חותכת לכך שטרפיל היה מעורב במבצעים תשאיים של הסייאי שכוונו נגד קדאפי או נגד אמין,

707 had leased him another in 1976. As it did with Qaddafi, Zimex provided flight crews which spied on Amin and gathered intelligence during stopovers in Libya. According to Civil Aeronautics Board records, Zimex purchased the Boeing 707 from the Aircraft Trading and Services Company (ATASCO), headquartered in Tel Aviv. ATASCO's president is Shaul Eisenberg, an Israeli mining and shipping magnate who has made millions of dollars setting up industrial consortiums in the Third World. Eisenberg has close ties with a number of high-level Israeli officials. When his daughter Elise was married in 1969, The Jerusalem Post reported that among the guests were Golda Meir, Shimon Peres, Chaim Herzog, Yitzhak Rabin and two Cabinet ministers. ATASCO was formed in 1971 by executives of Israeli Aircraft Industries, which is owned by the Defense Ministry. The company was subsequently sold to Eisenberg. In 1977, Zimex leased a second Boeing 707 to Amin in a

THE C.I.A. AND PAGE AIRWAYS
THE CASE OF THE FLYING SPIES
MURRAY WAAS
Two weeks ago, the House Select Committee on Intelligence held hearings on the gunrunning operations of two former Central Intelligence Agency employees, Edwin Wilson and Frank

„צימקס”, „פיג'” ואידי אמין תאונה למטוסים

הרי ברור שחברי הצוותים של מטוסי הבואינג 707 שטרפיל סיעע להטעינים היו סוכני-ביון ישראליים. לכך ידעו הן המוסד הישראלי והן הסייאי-על עסקו של טרפיל עם אמין ועם קדאפי מזה חמש שנים, אך הם לא עשו דבר כדי לדווח על-יכך לאנשי רשויות החוק האמריקאית, כדי לעצור בעד פעילותו של טרפיל. מנתח-המשפטים התחיל את חקירתו על פעילותם של וילסון וטרפיל רק כאשר פתח את פיו קווי מולקיי, מי שהיה מנתח-מערכות בסייאי-איי והתחיל לעבוד לאחר מכן למען וילסון וטרפיל. עוד למד-תי לדעת, כי אמין וצדאפי שני אנשי סודו של אידי אמין היה איש סייאי-איי שהיה שותף לתח כיסוי עמוק, ואף התגורר בארמון הנשיאותי בקמפלה. הסייאי יכול היה ללמוד על יחסיו של טרפיל עם אמין גם ממקור זה.

2 של קדאפי. זיגלר ידע על תאונתו הי חדשה של אמין אחרי שאיש צוות-המטוס העביר את המידע על כך לפיג', אשר מיהרה לשגר צוותי-מנהלים למיפלגה, בירת אוגנדה. אך הם לא הצליחו לקיים פגישה עם אמין. הם פשוט ישבו להם ליד בריכת בית-המלון במשך כמה ימים, סיפר מקור שידע על הטיוול הזה. אמין נמנע מפגישה עימם במשך זמן-מה, וכאשר נפגש עימם לבסוף, אמר להם שעשה זאת משום שזיגלר התקשר אליו.” אחרי שזיגלר דיבר בזכותה של פיג', העביר הדיקטטור האוגנדי הזמנה למטוס גולפסטריס 2. כך התחילו היחסים המיס-רביים הפוריים בין אידי אמין וחברת פיג' נתיבי-אוויר. זיגלר הפגימי של פיג' נתיבי-אוויר, יזגלר חתם על עמלה נאה מ פיג' אחרי שסידר לאנשיה את הפגישה עם אמין. על-פי הרשום בתיקי המחלקה לכספים-ובטיחותנות, עוד קודם לכן מכרה

לפיג' נתיבי-אוויר היו קשרים אחרים בעולם הביון, בנוסף על קשרי ריגום של זיגלר ועם חברת התעופה צימקס. בי 1975 התקשרה פיג' בחוזה עם החברה הדומיננטית לתובלה האווירית, חברה אמריקאית שבעליה התשאיים היה הסייאי. חברה זו סיפקה עד ל-1978 צוותי אוויר ומתנדבים למטוסי של פיג' בי אוגנדה. למרות שהקשר בין החברה הי דרומית והסייאי נותק, המשיכו בעלי החברה לעתים קרובות לבצע שירותים למען הסייאי, גם בהיעדר היחסים הרשמיים. בדו"ח של ועדת-המודיעין של הסנאט האמריקאי נאמר: „במובן ממשי מאוד, כמעט שאין אפשרות להעריך באיזו מידה קיימים קשרים בין הסוכנות ובין חברות גוקסים שהיו שייכים לה.”

עסקים

וריוגול



על-פי דיווחים של מועצת-התעופה הי אזרחית, נמכרה החברה הדומיננטית לתובלה האווירית על-ידי הסייאי בי 1973 לסנטל גיי ויליאמס, איש-עסקים שהיה נשיא-החברה ומנהלה הכללי כבר בתקופה שזו היתה בעלות הסייאי. אי מקורות שהיו מקורבים לעיסקה טועני עם שהחברה נמכרה לוויליאמס למרות שקונה אחר הציע שני מיליון דולר יותר ממנו. תמורת קניית החברה.

העיסקה בוצעה אחרי ששלוש חברות תעופה הגישו תלונות נגד החברה הדומיננטית לתובלה אווירית. התלונות הוגשו למועצת התעופה האזרחית, והחברת האחרות אי שימו את החברה הדומיננטית בתחרות בלתי הוגנת. הסייאי משכה ממשלה הוציאה את רשיון-ההפעלה שלה ממועצת-התעופה הי אזרחית, והתלונות בוטלו. כאשר מועצת התעופה האזרחית שוב לא היתה מעורבת בעניין, יכולה היתה סוכנות-הביון המרכזית זיהי לכבוד את החברה שלה ללא פיקוח. ויליאמס היה ככל הנראה אסיר-תודה לסייאי, אייאי, שכן רכש את החברה במחיר שגנל בהרבה מערכה האמתית.

גם אם התפקיד החשאי שמילאו פיג' נתיבי-אוויר והחברה הדומיננטית לתובלה אווירית באוגנדה לא התברר עד תום, ברור שהסייאי היה פעיל באוגנדה בתקופה ששתי חברות אלה ניהלו בה את רשיוןן. ראשית, לסייאי היו קשרים ידידותיים עם אמין. על-פי דברי אחר מפקדי הסוכנות: „הוא התיר לנו להשיג תמש בשירותיו הטובים כדי לבצע את פעילותנו, ובמידת-מה סיעעו לו אנו להי קים את השירותים החשאיים שלו.” מאחר יותר הידרדרו היחסים, אך זאת לא-ידווקא משום שסוכנות-הביון המרכזית נפגעה מתעוליו הרצחניים של אמין. תעלולים אלה התגלו זמן רב לפני שביטלה הסוכנות את הסכמיה עם אמין, בתודש אפריל או מאי 1972. מאותה תקופה ואילך, מוסר רים מקורות מודיעיניים, התרכזה פעילות הביון של הסייאי באוגנדה בריגול אחרי אמין ואחרי אנשי-סודו. עיסקת הי מכיה הראשונה בין פיג' נתיבי-אוויר ובין אמין התבצעה בתחילת שנת 1975, זמן רב אחרי שהסייאי והמוסד התחילו לרגל אחרי אמין.

לא רק

לשם רווח



אם אנו יכולים להיות בטוחים שפיג' נתיבי אוויר היו מעורבים בי מבצעי-ריגול למען הישראליים או למען הסייאי, הרי שהעדויות בתיקי המח-לקה-לכספים-ובטיחותנות עשויים להעיד כי כך אכן היה. קיימת גם האפשרות כי פיג' וזיגלר ואייזנברג היו מעוניינים עם ברווחים בעיסקותיהם המופלפלות עם קדאפי ואמין — ברור לגמרי שהם הרויחו מיליונים מעיסקות אלה. אך עובי דת התערבותה של הסייאי בתביעה של המחלקה-לכספים-ובטיחותנות, כאשר מצרפים אליה את פיסות המידע שאספתי והצגתי כאן, יש בהם משום עדות מצקה כי הרווח לא היה המניע היחיד. אפשרות נוספת היא שותפתה שהיתה בין פרנק טרפיל ואולי גם במיתו אדווין וילסון ובין עיסקי פיג'. העדויות החדשות שבכתבה זו מעניקות חיוק נוסף להשערה שהסייאי ידע על פעולותיו הבלתי-חוקיות של טרפיל מידי אחרי שקויין מולקיי פתח את פיו, ברור שזהו קצה חוט נוסף שיועדת בית-הנבחרים לענייני מודיעין צריכה לעקוב אחריו.